

ISSN 7634-5688

14003

9 777634 568190

THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC ASSOCIATION OF ECONOMISTS "CONSILIUM"

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC PERIODICAL JOURNAL
FOR ECONOMISTS AND JURISTS**

"THE GENESIS OF GENIUS"

GENEVE, SWITZERLAND, 1 DECEMBER 2014 # 3

Section 8. Economics and Factory Management

CURRENT STATE TECHNICAL COMPONENT SOFTWARE COMPETITIVENESS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES UKRAINE.....128

Melnyk O. I.
graduate student, assistant,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Melnyk A. G.
graduate student, assistant,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

METHOD OF ANALYSIS OF INVESTMENT COMPETITION BETWEEN THE ENTERPRISES OF BUILDING INDUSTRY.....132

Chornukha I. V.
graduate student of department of
economy and safety of enterprise Lesya
Ukrainka East European National
University Lutsk, Ukraine

PROBLEMS OF IMPROVEMENT OF MANAGEMENT OF INNOVATIONS AT THE ENTERPRISES.....136

Orlova A. N.
Master, Modern University for the Humanities,
Russian Federation

PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF FRANCHISING IN UKRAINE.....138

Pavlenko D. S.
lecturer accounting and economic
disciplines Mariupol mechanical and
metallurgical College GHEI "PSTU", Mariupol. Ukraine

Efteni M. I.
student of the specialty "Organization of production"
Mariupol mechanical and metallurgical
College GHEI "PSTU", Mariupol. Ukraine

LAWYERS SECTIONS:

Section 1. Administrative Law, Administrative Procedure

DIRECTIONS OF IMPLEMENTATION IN TAX LEGISLATION OF UKRAINE THE EXPERIENCE OF GEORGIA IN THE FIELD OF TAXATION OF PROPERTY141

Musienko D. V.
PhD, personnel manager of
Baryshiv local state administration.
Ukraine

УДК 338.43.02

CURRENT STATE TECHNICAL COMPONENT SOFTWARE COMPETITIVENESS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES UKRAINE

СУЧАСНИЙ СТАН ТЕХНІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Melnyk O. I.*graduate student, assistant,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University***Melnyk A. G.***graduate student, assistant,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University***Мельник О. І.***аспірант, асистент кафедри економіки
підприємства та управління персоналом,
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича***Мельник А. Г.***аспірант, асистент кафедри економіки
підприємства та управління персоналом,
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича*

Abstract. Modern tendencies and prospects of hardware in agricultural enterprises are investigated in this article. The presence of agricultural technique and equipment is reflected in the regions cut of Ukraine in agrarian enterprises. Directions and principles of increase level of hardware are grounded with the aim of competitiveness increase in agricultural produce and agrarian enterprises on the whole.

Keywords: competitiveness, agricultural production, technical potential, state technical supervision, competitiveness, the agricultural sector.

Анотація. У даній статті досліджуються сучасні тенденції та перспективи технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств. Висвітлено у розрізі регіонів України наявність сільськогосподарської техніки та устаткування в аграрних підприємствах. Обґрунтовуються напрями і принципи збільшення рівня технічного забезпечення з метою підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції та аграрних підприємств у цілому.

Ключові слова: конкурентоспроможність, сільськогосподарське виробництво, технічний потенціал, агросервісні підприємства, конкурентоспроможність, аграрний сектор.

Постановка проблеми. Трансформація аграрного виробництва у світові інтеграційні процеси призвела до значних змін у сільському господарстві. Як показує світовий досвід прогресивний помірний розвиток сільського господарства можливий на основі інноваційно-технологічного розвитку під впливом науково-технічного прогресу. Саме технологічний розвиток визначає рівень розвитку аграрного сектора економіки. У сучасних умовах суттєво погіршився рівень ремонтно-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств. Змінилася структура ринку сільськогосподарської техніки, що вимагає інноваційних підходів до формування системи ремонтно-технічного забезпечення аграрного виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання технічного забезпечення аграрного виробництва досліджують вітчизняні і зарубіжні вчені та практики: В. Андрійчук, Я. Білоуська, М. Зубець, М. Кісіль, В. Кравчук, П. Лайко, М. Лобас, М. Могилова, П. Музика, Г. Підлісецький, П. Саблук, В. Сайка, В. Ситник та інші.

Постановка завдання. Головною метою даного дослідження є визначення сучасного стану технічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників. Обґрунтування тенденцій наявності сільськогосподарських технічних засобів в аграрних підприємствах регіонів України, які викликані частковою зміною умов господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна сьогодні перебуває у досить складній економічній ситуації. Фінансово-політична криза сильно позначилась і на аграрному секторі економіки нашої країни. Проте спеціалісти зазначають: сьогодні сільське господарство може дати потужний поштовх економіці для виходу із кризової ситуації і Україна могла б стати важливим постачальником на світовому ринку продовольства.

Ряд вчених вважає, що стратегічним напрямком економічного розвитку України стає перехід від доктрини «розвитку навздогін» до доктрини «розвитку на випередження», в основу якої покладена інноваційно-технологічна модель, що

ґрунтується на максимальному використанні потужного людського потенціалу [1, с. 88].

В умовах ринкової економіки потреба в зростанні рівня оснащеності сільськогосподарських підприємств основними виробничими засобами є необхідною передумовою ефективного функціонування галузі. Хоча інноваційна модель остаточно не впроваджена на більшості аграрних підприємств України, її аграрний сектор в останні роки демонструє стійке зростання. Нині багато аграрних підприємств впроваджують ресурсозберігаючі та прогресивно-інтенсивні технології, проводять реконструкцію й нове будівництво тваринницьких ферм, закладають нові площі садів і виноградників.

У свою чергу сучасна сільськогосподарська галузь використовує технології, які потребують потужного інженерно-технічного забезпечення. Машина та обладнання для сільськогосподарського виробництва потребують своєчасного ремонтно-технічного обслуговування. Вони у процесі експлуатації поступово втрачають працездатність і не можуть ефективно функціонувати без належного підтримання їх у справному стані.

Основний виробничий капітал складає 85-90 % усіх основних засобів аграрних підприємств.

За його участю виробляється вся продукція галузі. Вони необхідні на всіх етапах виробництва, починаючи із завезення насіння, кормів, добрив та інших матеріалів від постачальників, і закінчуючи вивезенням готової продукції на ринок для реалізації.

Для оцінки рівня техніко-технологічного забезпечення сільськогосподарського виробництва та визначення його проблемних моментів і потреб проведемо відповідний аналіз. На першому етапі нашого дослідження визначимо рівень забезпеченості аграрних підприємств сільськогосподарською технікою (табл. 1).

На початку 1990-х рр. в аграрному виробництві працювало близько 490 тис. тракторів, 100 тис. зернозбиральних комбайнів, 15 тис. кукурудзозбиральних комбайнів, 193,5 тис. бурякозбиральних машин, 79 тис. установок та агрегатів для доїння корів та ін. Нині на селі значна їх кількість повністю вичерпали свій активний ресурс. Аналіз наявності сільськогосподарської техніки у сільськогосподарських підприємствах дозволив виявити тенденцію до скорочення кількості всіх видів техніки крім роздавачів кормів для свиней, машин і пристроїв для поливу, останні з яких у сільському господарстві збільшилась у 3 рази у порівнянні з 1991 р.

Таблиця 1

Динаміка наявності основних видів сільськогосподарської техніки на сільськогосподарських підприємствах України

Види техніки	1991	2010	2011	2012	2013	Техн. потреба	2013 р. до	
							1991 р., +/-, %	потреби, %
Трактори, тис. шт.	497,3	151,3	147,1	150,1	146,0	420	-70,6	34,8
на 1000 га ріллі, шт.	14	8	8	8	8	23	-42,8	34,8
Зернозбиральні комбайни, тис.шт.	105,2	32,8	32,1	32,0	30,0	112	-71,5	26,8
на 1000 га посівної площі зернових, шт.	8	4	4	4	4	15	-50,0	26,6
Кукурудзозбиральні комбайни, тис.шт.	15,3	2,5	2,3	2,1	2,0	11,2	-87,0	17,9
на 1000 га посівної площі кукурудзи, шт.	12	1	1	1	1	5	-91,7	20,0
Бурякозбиральні машини, тис.шт	19,8	4,2	3,8	3,6	3,0	20	-84,8	15,0
на 1000 га посівної площі цукрових буряків,шт.	12	9	8	9	13	15	8,3	86,7
Картоплезбиральні комбайни, тис.шт	9,6	1,7	1,7	1,6	1,5	8	-84,4	18,8
на 1000 га посівної площі картоплі, шт.	26	59	49	40	16	75	-38,5	21,3
Установки та агрегати для доїння корів, тис. шт.	79,2	10,9	10,8	11,2	11,2	-	-85,9	-
Машини і пристрої для поливу, шт.	348	876	1016	1277	1411	-	405,4	-

Джерело: розраховано автором за даними Державної служби статистики України [2].

За останні роки спостерігається тенденція до збільшення кількості установок та агрегатів для доїння корів. Найбільшими темпами протягом 2010-2013 рр. скорочувалась кількість таких видів техніки як кукурудзозбиральні комбайни (-20,0 %), льонозбиральні комбайни (-40,0 %), бурякозбиральні машини (-28,6 %), картоплезбиральні машини (-11,8 %). Із наведеного можна зробити висновок, що застаріла та зношена сільськогосподарська техніка, що не придатна для подальшого використання останніми роками не відтворювалась.

Зазначимо, що темпи щорічного зменшення наявності основних видів техніки є досить стабільними і знаходяться у межах для: тракторів і зернозбиральних комбайнів – 3-4 %; бурякозбиральних комбайнів – 9-10 %; кукурудзозбиральних комбайнів – 8-9%, картоплезбиральних комбайнів – 5-6 %. Варто також зазначити, що практично за всіма видами техніки її потреба згідно технологічних норм покрита в середньому на сорок відсотків. Відсутність достатньої кількості сільськогосподарської техніки негативно впливає на виробничі показники сільськогосподарських підприємств, кількість і якість продукції, яку вони виробляють.

Аналіз даних таблиці дозволяє стверджувати, що в 2013 р. порівняно з 2000 р. забезпеченість аграрних виробників тракторами скоротилася більш ніж вдвічі. За даний період потужність двигунів тракторів скоротилася, проте середня потужність 1 трактора, навпаки, зросла. Значного скорочення зазнав машинно-тракторний парк, втрачаючи техніку наступних видів: тракторні причепи (втричі), сівалки всіх видів (вдвічі), сінокосарки та жатки валкові (на 57%), транспортери для прибирання гною (в 4 рази).

Негативні тенденції зі скорочення сільськогосподарської техніки характерні майже для всіх видів машин та агрегатів і проявляються на протязі 2000-2013 рр.

Аналізуючи наявні дані про наявність тракторів по регіонах України потрібно зазначити, що у 2013 році найбільша кількість тракторів сконцентрована у Вінницькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Одеській та Полтавській областях. По більшості регіонів України спостерігається тенденція до зменшення тракторів. У розрахунку на 1000 га ріллі найбільш забезпеченими тракторами регіонами України у 2013 році є: Волинська – 13 шт./1000 га, Закарпатська – 15 шт./1000 га, Львівська – 12 шт./1000 га, Чернівецька – 11 шт./1000 га. Відсталими регіонами за даною характеристикою є: Хмельницька, Херсонська, Сумська – 6 шт./1000 га; Донецька, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Тернопільська, Чернігівська – 7 шт./1000 га.

Найвищий абсолютний рівень забезпеченості зернозбиральними комбайнами у 2013 році характерний для сільськогосподарських підпри-

ємств Дніпропетровської (2104 шт.), Запорізької (1928 шт.), Кіровоградської (2003 шт.), Одеської (2056 шт.), Харківської (1884 шт.) областей, а найнижчий – для Закарпатської (105 шт.), Івано-Франківської (275 шт.), Рівненської (513 шт.) та Чернівецької (196 шт.) областей. Хоча, якщо врахувати площу сільськогосподарських угідь регіонів, ситуація дещо змінюється. У 2013 році у розрахунку на 1000 га посівної площі зернових найбільша кількість зернозбиральних комбайнів припадає на господарства Волинської (8 шт./1000 га), Закарпатської (9 шт./1000 га), Житомирської (6 шт./1000 га), Київської (6 шт./1000 га), Полтавської (6 шт./1000 га), Рівненської (6 шт./1000 га) областей, а найменша на господарства Донецької (3 шт./1000 га), Запорізької (3 шт./1000 га), Луганської (3 шт./1000 га), Миколаївської (2 шт./1000 га), Одеської (3 шт./1000 га), Сумської (3 шт./1000 га), Тернопільської (3 шт./1000 га), Харківської (3 шт./1000 га) та Херсонської (3 шт./1000 га) областей.

Лідерами за кількістю кукурудзозбиральних комбайнів є сільськогосподарські підприємства Вінницької (220 шт.), Одеської (259 шт.) та Черкаської (156 шт.) областей. На 1000 га посівної площі кукурудзи найбільш забезпеченими є підприємства Одеської (3 шт./1000 га), Донецької (2 шт./1000 га), Закарпатської (2 шт./1000 га), Запорізької (2 шт./1000 га), Херсонської (2 шт./1000 га) та Чернівецької (2 шт./1000 га) областей.

Так, трикратне зменшення тракторів та двократне зернозбиральних комбайнів у сільськогосподарських підприємствах, яке відбулося з 1990 р. насправді не означає три чи двократно-го зменшення їх технічного забезпечення. Справа в тому, що значна частина земель, які в 1990 р. знаходилися у використанні сільськогосподарських підприємств нині належать іншим господарським укладам, а тому загалом зменшення техніки було закономірним, щоправда не в таких обсягах як це відбулося. Тому якщо кількість картоплезбиральних чи льонозбиральних комбайнів може знижуватися через скорочення площ під цими культурами, то щодо посівів зернових цього вже не скажеш, тоді як кількість зернозбиральних комбайнів скорочувалась такими ж темпами.

Проте і таке зменшення саме по собі ще не може розглядатися з позицій повної об'єктивності. Адже цілком можливий вплив фактору прогресу, коли нова техніка стає ефективнішою, а технології змінюються. У цьому випадку зменшення технічних засобів як в цілому, так і на одиницю площі буде цілком нормальним явищем [3].

Із вище проведеного аналізу випливає, що наявність сільськогосподарської техніки в аграрних підприємствах регіонів в абсолютному вимірі не є об'єктивною характеристикою, оскільки потрібно врахувати площі сільськогоспо-

дарських угідь, які відводяться у регіоні під певний вид сільськогосподарських культур. Внаслідок цього, виникають певні розбіжності у результаті аналізу за абсолютною кількістю сільськогосподарської техніки та у розрахунку на 1000 га. На нашу думку, останній показник достовірніше відображає забезпеченість аграрних підприємств технікою.

Результати аналізу наявності основної техніки в сільськогосподарських підприємствах показав, що за останні 23 роки спостерігається стійка тенденція до скорочення технічного парку, призводять до необхідності невідкладного вирішення даної проблеми з метою забезпечення, підтримки та розвитку конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств.

Успішність сфери сільськогосподарського виробництва неможлива без забезпечення належного його ремонтно-технічного обслуговування агросервісними підприємствами, у тому числі ремонтно-транспортних підприємств – із одного боку, та без належного забезпечення сільськогосподарською технікою – з іншого. Відтак, можна стверджувати, що рівень розвитку агросервісних підприємств опосередковано визначає ефективність діяльності сільськогоспо-

дарських виробників та, відповідно, рівень продовольчої безпеки країни. З огляду на це, сфера сільськогосподарського машинобудування, ремонтно-технічного обслуговування та безпосередньо сільськогосподарського виробництва тісно взаємопов'язані між собою.

Низький рівень забезпеченості сільськогосподарською технікою та неповне використання природного і виробничого потенціалів у сільському господарстві зумовлені не тільки низьким рівнем розвитку ремонтно-технічного обслуговування, але й процесами, що пов'язані із виробництвом сільськогосподарської техніки.

В Україні темпи розвитку галузі машинобудування відстають від потреб сільськогосподарського виробництва. Так, у 2013 р., у порівнянні з 2010 р., виробництво борон дискових скоротилося на 66,67 % (до 1,6 тис. шт.), тракторів – на 17,3 % (до 4,3 тис. шт.), виробництво розпушувачів та культиваторів – на 25,9 % (до 4 тис. шт.), зернозбиральних комбайнів – на 29,9 % (до 68 од.) (табл. 2). Водночас, за останні роки спостерігається збільшення кількості виготовлених косарок та машин для приготування кормів для тварин.

Таблиця 2

Динаміка виробництва сільськогосподарської техніки в Україні

Вид сільськогосподарської техніки	Рік					Відносне відхилення 2013 до:	
	2005	2010	2011	2012	2013	2005 +/-, %	2010 +/-, %
Трактори, тис. шт.	5,5	5,2	6,8	5,3	4,3	-21,8	-17,3
Плуги відвальні, тис. шт.	3,0	4,6	3,6	12,58	2,4	-20,0	-47,8
Борони дискові, тис. шт.	4,5	4,8	6,9	1,08	1,6	-64,4	-66,67
Розпушувачі та культиватори, тис. шт.	8,0	5,4	7,0	4,17	4,0	-50,0	-25,9
Сільськогосподарські причепа, тис. шт.	1,1	1,27	1,6	2,77	2,6	136,4	104,7
Сівалки, тис. шт.	11,3	3,8	4,9	2,68	3,48	-69,2	-8,4
Косарки, тис. шт.	3,8	2,3	2,8	2,64	2,41	-36,6	4,78
Комбайни зернозбиральні, шт.	308	97	399	59	68	-77,9	-29,9
Установки й апарати доїльні, шт.	-	-	0	0	0	-	-
Машини для приготування кормів для тварин, тис. шт.	64,5	157,0	124,3	113,6	100,9	56,4	-35,7

Джерело: на основі даних [4; 5; 6].

Як бачимо у 2013 р. відбувається збільшення обсягів виробництва майже за всіма видами техніки, але у порівнянні з 1990 р. виробництво знаходиться у вкрай незадовільному стані тобто «підприємства, які можуть виробляти сільсько-господарську техніку обсягом десятки тисяч одиниць фактично використовують свої потужності на 10-20 %» [7].

Проблеми відродження вітчизняного сільськогосподарського машинобудування є досить

складними, адже вони пов'язані і з оновленням виробничої бази машинобудівних заводів, і з відсутністю високотехнологічних проектів нової сучасної техніки, і з сильною конкуренцією, і з відсутністю достатньої кількості висококваліфікованих кадрів із технічною освітою. І знову ж таки, для вирішення даних проблем необхідно мати значні фінансові ресурси призначені для інвестиційної діяльності та виважену державну політику їх ефективного використання.

Література:

1. Мойса М.Я., Голубков Є.В. Організаційно-економічні чинники підвищення ефективності аграрних підприємств / М.Я. Мойса // Економіка АПК. – 2010. – №1. – С. 86-93.
2. Сільське господарство України. Статистичний збірник за 2013 рік. – К.: Держкомстат України, 2014. – 390 с., с.204.
3. Іванишин В.В. Організаційно-економічні засади відтворення і ефективного використання технічного потенціалу аграрного виробництва / В.В.Іванишин. – К.: ННЦ ІАЕ, 2011. – 350 с.
4. Промисловість України у 2007-2010 рр.. Статистичний збірник. – К.: Держкомстат України, 2011. – 307 с.
5. Статистичний бюлетень «Виробництво промислової продукції за видами в Україні за січень-грудень 2012 р.» – К.: Держкомстат України, 2012. – 227 с.
6. Статистичний бюлетень «Виробництво промислової продукції за видами в Україні за січень-грудень 2013 р.» – К.: Держкомстат України, 2013. – 226 с.
7. Шпикуляк О.Г., Організаційні форми і методи інноваційної діяльності у розвитку аграрної сфери економіки / О.Г. Шпикуляк, В.М. Русан, Л.І. Курило, П.В. Павлик, І.Ю. Розгон // Економіка АПК. – 2010. – № 11 – С. 119-125.

УДК 330.322

METHOD OF ANALYSIS OF INVESTMENT COMPETITION BETWEEN THE ENTERPRISES OF BUILDING INDUSTRY

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ МІЖ ПІДПРИЄМСТВАМИ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Chornukha I. V.

graduate student of department of economy and safety of enterprise
Lesya Ukrainka East European National University
Lutsk, Ukraine

Чорнуха І. В.

аспірант кафедри економіки та безпеки підприємства
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна

Abstract. The article is devoted to research of the phenomenon of investment competition between the enterprises of capital-intensive industries, which a building sphere is. In the article offered functional model of investment competition environment of activity of building enterprise, on the basis of which the developed method of analysis of investment competition between the enterprises of building industry. According to the research identified basic factors of investment competition which have influence on activity of building enterprises and proposed the method of their quantitative and qualitative assessment which provides for calculation of integrated indicators.

Keywords: investment competition, construction industry, investment, enterprise

Анотація. Стаття присвячена дослідженню явища інвестиційної конкуренції між підприємствами капіталомістких галузей, якою є будівельна сфера. Запропонована функціональна модель інвестиційного конкурентного середовища діяльності будівельного підприємства, на основі якої розроблена методика аналізу інвестиційної конкуренції між